

الدين العلم

40 hadithe

**40 HADITHE
RRETH
TË DREJTAVE TË NJERIUT**

rreth të drejtave të njeriut

Titulli: *40 hadithe rreth të drejtave të njeriut*

I përzgjedhi dhe i përktheu: **Haxhi Shejkh Vullnet Merja**

Redaktoi: **Jerida Kulla**

Korrekttoi: **Vjollca Karaj**

Përkujdesja kompjuterike & Kopertina:
SabrieFeza

Botoi: Shoqata “Flladi” –Tiranë, 2023

**Me emrin e Allahut,
të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!**

*Falënderimet i takojnë Allahut të Madhëruar!
Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi Profetin
Muhamed, mbi familjen e tij të pastër dhe mbi
shokët e tij të zgjedhur!*

I Dërguari i Allahut, vula e
profetëve, Profeti Muhamed (Paqja e bekimi
i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!), si

dhe Ehli Bejti i tij i pastër (*Paqja qoftë mbi ta!*), na kanë lënë një trashëgimi madhështore, thëniet e tyre të bekuara, të cilat përfshijnë të gjithë jetën e njeriut. Nëse njeriu interesohet për to, i lexon, i kupton dhe i zbaton në jetën e tij të përditshme, do të arrijë në përfundimin bindës se këto thënie të begata i sigurojnë atij lumturinë në të dyja jetët.

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe Ehli Bejti i tij na nxisin t'i mësojmë përmendësh hadithet e tyre, me qëllim që të bëhen pjesë e kulturës dhe e dukatës sonë dhe me anë të tyre, të afrohemi tek

Allahu i Madhëruar. Kjo gjë ka shumë dobi për besimtarin në Jetën Tjetër.

Në një hadith të ardhur nga Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*), thuhet: “Ai që mëson përmendësh dyzet hadithe, Allahu do ta ringjallë në Ditën e Kiametit të ditur dhe jurist (*fakih*)”.

Bazuar në këtë vlerë dhe pasuri të trashëguar nga Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe Ehli Bejti, shoqata “Filladi” ka grumbulluar, ka përzgjedhur dhe ka përkthyer në gjuhën shqipe **“40 hadithe rreth të drejtave të të njeriut”**.

Allahu na mbarësoftë të gjithëve në ruajtjen dhe përhapjen e kësaj trashëgimie

të vyer e të begatë të Profetit Muhamed
(*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi
familjen e tij!*) dhe familjes së tij të pastër.

ISLAMI DHE TË DREJTAT E NJERIUT

Në Kur'an, në ajetin 136 të sures "En Nisa", thuhet: **"O ju që keni besuar! Bëhuni zbatues të palëkundur të drejtësisë, duke dëshmuar në emër të Allahut, qoftë edhe kundër jush ose kundër prindërve dhe të afërmve tuaj. Qoftë i pasur ose i varfër ai (për të**

cilin dëshmoni), Allahu është për ata vlerësuesi më i drejtë. Dhe mos shkoni pas epsheve tuaja e të shtrembëroni drejtësinë! Nëse ju ngatërroni dëshminë ose i shmangeni asaj, vërtet që Allahu e di se çfarë bëni ju.”

Nëse hedhim vështrimin te gjendja e të drejtave të njeriut në mbarë botën, në përgjithësi dhe në Gadishullin Arabik, në veçanti, që ishte në kohën e Profetit Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*), do të shohim se shoqëria njerëzore e asaj kohe ecte mbi bazën e selektimeve, bazuar në fuqi, pasuri, fis, prejardhje dhe ngjyrë.

Kur'ani, fjala e fundit e Allahut, solli një masë të re për vlerësimin e njeriut e ato janë dija dhe besimi. Kur'ani thotë se vlera e njeriut është te zbatimi i dispozitave të Krijuesit, Allahut Fuqiptotë dhe duke mos u bërë keq të tjerëve.

Kur'ani thotë: **“O njerëz! Në të vërtetë, Ne ju krijuam ju prej një mashkulli dhe një femre dhe ju bëmë popuj e fise, për ta njohur njëri-tjetrin. Më i nderuari prej jush tek Allahu është ai që i frikësohet më shumë Atij. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijsëm dhe për Atë asgjë nuk është e fshehtë.”**¹

¹Sure “El Huxhurat”, ajeti 13.

Para ardhjes së Kur'anit, shoqëria e asaj kohe nuk e kishte problem përçmimin, poshtërimin dhe vrasjen e njeriut, madje krenoheshin me gjakderdhjen e tjetrit. Kur'ani i shenjtë, në ajetin 33 të sures "Isra" thotë se vrasja e tjetrit nuk lejohet: **"Mos ia merrni jetën njeriut, gjë që Allahu jua ka ndaluar ta bëni, përveçse kur e kërkon e drejta! Nëse dikush vritet padrejtësisht, Ne i kemi dhënë pushtet trashëgimtarit të tij (të kërkojë shpagim). Por edhe ai të mos e teprojë në vrasje, sepse ai është i ndihmuar (nga ligji dhe drejtësia islame)."**

Ndërsa në ajetin 32 të sures "El Maide", thuhet: **"Prandaj Ne i urdhëruam bijtë e Izraelit se kush vret ndokënd, që**

s'ka vrarë njeri ose që nuk ka bërë çrregullime në Tokë, është sikur të ketë vrarë të gjithë njerëzit. Dhe, nëse dikush shpëton një jetë, është sikur të ketë shpëtuar jetën e krejt njerëzve. Të Dërguarit tanë u sollën shenja të qarta, por shumë nga ata, edhe pas kësaj, i kaluan tërë kufijtë me të këqija në Tokë."

Ashpërsia dhe egërsia e shoqërisë së Gadishullit Arabik arriti deri aty sa vajzën e quanin ogurzezë dhe e varrosnin të gjallë. Islami i pastër, i butë e i mëshirshëm e ndaloi rreptësisht këtë vepër kriminale. Në ajetin 58 të sures "En Nahl" thuhet: **"Dhe, kur ndonjëri prej tyre merr lajmin se i lindi një vajzë, fytyra i nxihet dhe i mbushet me mjerim."**

Ndërsa në ajetet 8-9 të sures “Et Tekuijr”, thuhet: **“Kur foshnja e varrosur për së gjalli të pyetet për çfarë faji ishte vrarë...?”**

Islami urdhëron zbatimin e amanetit te të gjithë njerëzit dhe ndaloi tradhtinë e tyre.

Në ajetin 58 të sures “En Nisa” thuhet: **“Allahu ju urdhëron që amanetet t’jua ktheni atyre që u përkasin dhe, kur të gjykoni midis njerëzve, të gjykoni drejt. Vërtet, Allahu ju këshillon mrekullueshëm dhe vërtet, Allahu dëgjon çdo gjë dhe vështron të gjitha punët.”**

Kurse në ajetin 27 të sures “En Enfal”, Kur’ani thotë: **“O ju që keni besuar! Mos e tradhtoni Allahun dhe të Dërguarin e mos i tradhtoni amanetet me vetëdije.”**

Islami urdhëron për besnikëri ndaj marrëveshjeve e premtimeve dhe e ka bërë këtë pjesë të besimit. Surja “El Maide”, hapet me këtë ajet: **“O ju që keni besuar! Zbatojini marrëveshjet!”**

Islami i urdhëron ndjekësit e tij, që të jenë punëmirë dhe mbartës të moraleve e sjelljeve të mira. Ai i ndalon ata nga bërja e punëve të këqija. Gjithashtu, urdhëron për ndërtimin e një shoqërie, bazuar në vlera të larta morale e humane.

Në ajetin 110 të sures “Ali Imran” thuhet: **“Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat dhe besoni Allahun. Sikur ithtarët e Librit të besonin, do të ishte më mirë për ata; ka prej tyre besimtarë të vërtetë, por shumica e tyre janë larg Udhës së Drejtë.”**

Islami i urdhëron ndjekësit e tij, që të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin me mirësi e devotshmëri e jo me gjynahe e armiqësi. Në ajetin 3 të sures “El Maide” thuhet: **“Bashkëpunoni me njëri-tjetrin me mirësi dhe në të ruajturit nga të këqijat dhe jo me gjynahe dhe armiqësi! Frikësojuni Allahut, sepse Ai dënon ashpër.”**

Kështu që Islami, me doktrinën dhe legjislacionin e tij, e drejton shoqërinë drejt qytetërimit dhe i fton individët e shoqërisë që të respektojnë të drejtat e njëri-tjetrit dhe ndalon çdo lloj agresivitetit ndaj qenies njerëzore, ndaj pasurisë dhe fisnikërisë së njeriut.

Islami e nderon njeriun, siç thuhet në ajetin 70 të sures “Isra”: **“Në të vërtetë, Ne i kemi nderuar bijtë e Ademit...”**

Allahu Fuqiplotë ka vënë në shërbim të njeriut gjithçka që ndodhet në gjithësi. Këtë e përmend edhe ajeti 13 i sures “Xhathijeh”: **“Ai ka vënë në shërbimin tuaj çka gjendet në qiej dhe në Tokë, të gjitha janë prej Tij. Me të vërtetë,**

në këto ka shenja për njerëzit që mendojnë."

Në ajetin 20 të sures "Lukman" thuhet: "A nuk shihni se si Allahu jua ka bërë të mundur t'i shfrytëzoni të gjitha ato që gjenden në qiej dhe në Tokë dhe ju ka mbuluar me dhuntitë e Tij të dukshme e të padukshme? E megjithatë, disa njerëz polemizojnë për Allahun pa kurrfarë dijenie, pa kurrfarë rrëfyesi dhe pa libër ndriçues."

Sa e mrekullueshme është Hytbeja e Lamtumirës e Profetit Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*), në të cilën sqarohet respektimi i të drejtave të tjetrit. Po e japim këtë fjalim: "O

njerëz, dëgjoni se çfarë do t'ju them, se nuk e di a do t'ju takoj më në këtë vend pas këtij viti! O njerëz, frikësojuni Zotit dhe respektojuni Atë, bëhuni të njerëzishëm dhe të drejtë ndaj të tjerëve! Kjo është dita e kurbaneve, me Emrin e Allahut. Vërtet, gjaku, nderi dhe pasuria janë të shenjta për ju, derisa të takoheni me Krijuesin tuaj, ashtu siç është e shenjtë kjo ditë në këtë muaj dhe në këtë vend. Ruajuni, respektoni dhe nderoni vlerën e personalitetit! Njeriu është vepër madhështore e Allahut. Mjerë ai që e përçmon nderin dhe dinjitetin e veprës së Tij!

O njerëz, ju sigurisht do të ktheheni tek Allahu i Madhëruar dhe Ai do t'ju

thërrasë të përgjigjeni për veprat dhe punën tuaj.

O njerëz, dijeni se ka përfunduar koha e padijes dhe e traditave të këqija, të cilat i kanë sjellë aq fatkeqësi gjinisë njerëzore. Unë ju kam treguar rrugën e shpëtimit, drejt të cilës duhet ecur. Sendet që ju janë dhënë amanet, ruajini si të ishin tuajat dhe kthejuani ato besnikërisht dhe me kohë atij që i përkasin.

Gjakmarrja është e ndaluar. Të gjitha të këqijat, të cilat rrjedhin nga koha e injorancës, anulohen. Akuza e parë, e cila anulohet, është gjakmarrja e ungjit tim, Ibn Abdul Mutalibit, të cilin e vranë njerëzit e fisit Hudhejl. Kjo gjakmarrje le të harrohet

dhe të gjitha të tjerat në të ardhmen le të falen!

Kamata është e ndaluar. Huadhënësi duhet të marrë nga huamarrësi vetëm atë që ai ia ka huajtur. Huat e para që i nënshtrohen këtij vendimi, janë huat e ungjit tim Abasit, i cili ka pasur mjaft borxhlinj.

O njerëz, ua falni kamatat borxhlinjve! Dëgjojeni këshillën time dhe pasuria juaj do të shtohet, sepse ju mbetet kryegjëja për tregti dhe punë të ndershme. Nëse këtë nuk e bëni, dijeni se e keni zemëruar shumë Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Nëse borxhliu juaj është në vështirësi, shtyjani afatin e pagimit; ndërsa, nëse

mund t'ia falni borxhin, atëherë kjo është edhe më e mirë për ju.

O njerëz! Frikësojuni Ditës, e cila, vërtet do të vijë, kur të gjithë do të paraqiteni para Allahut, Gjykatësit të Vetëm Suprem, Ditën kur ju pret drejtësia absolute! Kur të keni një borxh, paguajeni në kohë dhe, kur ta bëni marrëveshjen, bëjeni atë me shkrim, saktë dhe theksojeni besnikërisht afatin e pagesës...

O ju që do të vdisni! Duajeni dhe dëgjojeni Zotin, Krijuesin e materies dhe asaj që është shpirtërore, i Cili krijoi mashkullin dhe femrën, prej të cilëve u zhvillua e tërë gjinia njerëzore! Frikësojuni Allahut, me ndihmën, prehjen dhe

mëshirën e të Cilit të gjithë jemi udhëzuar!
Ne jemi të vdekshëm dhe në çdo moment
jemi më afër vdekjes dhe takimit me Të, me
Allahun e Madhëruar, Gjykatësin e Drejtë.

Respektojeni farefisninë.

Përmbushni besnikërisht detyrat
dhe detyrimet ndaj burrit dhe gruas, si dhe
ndaj prindërve dhe fëmijëve!

Ruhuni nga imoraliteti, tradhtia
bashkëshortore dhe xhelozia. Imoraliteti
dhe tradhtia bashkëshortore janë gjynahe
të rënda, ndërsa xhelozia sjell përçarje në
martesë. Martohuni me ato që i doni e, kur
Zoti, me vullnetin e Vet do t'ju bashkojë,
atëherë respektojeni dhe duajeni njëri-
tjetrin dhe jetoni në dashuri e harmoni! O

bashkëshortë, silluni ndaj grave tuaja me shumë mirësi dhe dashuri!

O njerëz, largojuni ngatërresave dhe përgojimit! Le të jenë të mallkuar në të dyja botët ata që u bëjnë shpifje grave të ndershme! Ata që i akuzojnë gratë e ndershme për tradhti në martesë ose për imoralitet. E nëse nuk sjellin katër dëshmitarë të besueshëm, dënojini me tetëdhjetë goditje (shkopinj) dhe mos u besoni më asnjëherë, sepse janë të ulët dhe të këqij! Nëse e ndjeni se ndaj grave tuaja ju është dobësuar dashuria, mos nxitoni (në shkurorëzim), por mendohuni mirë, sepse nëpërmjet këtij sprovimi, Allahu ju udhëzon në rrugët e të ardhmes së re dhe

të madhe, me të cilën dëshiron t'ju përgëzojë. Mos kërkoni shkurorëzim pa shkaqe të arsyeshme, sepse prej gjërave të lejuara që e urren Allahu, është shkurorëzimi. Gratë tuaja janë dorëzuar në besë të Zotit; pra, respektojeni këtë amanet të Zotit!

O njerëz, sot, djalli i mallkuar është i dëshpëruar, sepse ka pësuar humbje dhe nuk mundet të ndikojë te ju. Megjithatë, gjithnjë bëhuni të kujdesshëm, që ai i mallkuar të mos ju largojë as me gjërat më të vogla!

O njerëz, kur e caktoni dhe e ndani ndërmjet vetes trashëgiminë, bëhuni të drejtë dhe përmbajuni Librit të Zotit

(Kur'anit)! Ruajeni pasurinë e të miturve, të të paaftëve dhe të të marrëve. Zoti ia ka dhënë gjithkujt të drejtën e vet; prandaj nuk ka nevojë t'u lihen trashëgimtarëve testamente, ndërsa si testament mund të lihet një e treta e pasurisë. Fëmija i takon atij, në shtratin të cilit është lindur. Kush pohon se i takon tjetërkujt, përveç prindit, atë do ta zërë mallkimi i Allahut. Nuk i lejohet gruas të japë nga pasuria e burrit të vet pa lejen e tij. Borxhi duhet paguar, ndërsa sendi i huajtur duhet kthyer. Dhurata duhet kthyer me dhuratë. Kush hyn dorëzanë për dikë, detyrohet me përgjegjësi për dorëzani.

Me robërit dhe shërbëtorët silluni njerëzisht! Ushqejini ata, sikurse ushqeheni vetë dhe vishini ata, sikurse visheni vetë. Mos guxoni t'u bëni keq e t'i keqtrajtoni. Edhe ata janë njerëz, edhe ata janë shërbëtorë të Zotit.

O njerëz, dijeni dhe mos harroni se të gjithë myslimanët janë vëllezër. Ju jeni plotësisht të barabartë në të drejta dhe në detyra. Arabi ndaj joarabit nuk ka kurrfarë përparësie e kjo vlen edhe për të ziun ndaj të bardhit, përveçse në devotshmëri. Të gjithë ju jeni pasardhësit e Ademit e Ademi është krijuar nga dheu.

O njerëz, kujdesuni për njëri-tjetrin, duajeni dhe ndihmoheni njëri-tjetrin! Mos

guxoni ta fyeni apo ta grabitni njëri-tjetrin. Këto janë gjynahe të rënda. Merrni vetëm atë që ju jepet me dëshirë! Respektojeni pacenueshmërinë e pasurive tuaja, derisa të jeni në frymën e Ligjeve të Zotit. Islami dhe interesi i përgjithshëm le të jetë mbi ju dhe mbi interesin tuaj! Përkushtojani Islamit jetën tuaj dhe në punën për Islamit jepni prej vetes gjithçka që mundeni! Kurrë mos e shkelni të drejtën dhe nderin e tjetrit! Mos i bëni dhunë vetes! Mos harroni se mëshira është një ndër themelet e Islamit!

O njerëz, dëgjoni se ç'po ju them dhe mbajeni mend mirë! Po ju lë Librin e Zotit, Kur'anin, të cilit, nëse i përmbaheni, gjithnjë do t'ju ruajë, që të mos e humbni

rrugën e drejtësisë dhe të së vërtetës. Kur'ani është libër i qartë dhe i shenjtë, vepër e vërtetë e Allahut dhe Fjala e Tij, në vërtetësinë e të cilit nuk ka asnjë dyshim. Para vetes e keni tërë jetën time, të gjitha fjalët dhe veprat e mia, gjithçka që kam folur dhe kam punuar. Jam përpjekur të jenë në përputhje të plotë me urdhrat e Allahut. Nuk do të gaboni, nëse i përmbaheni Kur'anit (Librit të Zotit) dhe familjes sime.

O njerëz, pas meje nuk do të vijë më i Dërguar tjetër nga Zoti dhe pas jush, asnjë popull nuk do të ketë më Profet! Pra, bëni ibadet dhe adhuroni Zotin; agjëroni muajin e Ramazanit; jepni zekatin me zemër të plotë dhe të kënaqur dhe kryejeni Haxhin.

Kështu, do të hyni në Xhenetin e Zotit të Madhëruar!

O njerëz, thoni gjithnjë të vërtetën e pastër! Asnjëherë të mos ju largojë urrejtja nga Rruga e Drejtë. Drejtësia është motra e devotshmërisë. Frikësojuni Allahut, se Ai i sheh mirë veprimet tuaja!

O njerëz, e dëgjuat porosinë time. Atëherë, futeni atë në zemrën tuaj dhe në jetën tuaj! Të gjithë ata që i dëgjuan fjalët e mia, le t'ua përcjellin atyre që nuk i kanë dëgjuar, se ndodh që ata i kuptojnë më mirë.

O Zoti im, a e përmbusha detyrën dhe misionin e besuar?"

Mbi njëqind mijë haxhinj folën njëzëri: “O i Dërguari i Zotit, ti e përmbushe misionin tënd besnikërisht dhe na e komunikove atë që të urdhëroi Zoti...”

Atëherë, Muhamedi (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) tha: “O Zot, dëshmo! O Zot, dëshmo! O Zot, dëshmo!”

Atë ditë iu shpall ajeti nga Zoti i Lartësuar: **“Sot kam përsosur fenë tuaj, plotësova dhuntinë time për ju dhe jam i kënaqur që Islami të jetë feja juaj.”**²

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) i lë një porosi djalit të tij, Imam Hasanit (*Paqja qoftë*

²Sure “El Maide”, ajeti 3.

mbi të!). Midis të tjerash, i thotë: “O bir, bëje veten masë të marrëdhënies me të tjerët. Duaj për të tjerët atë që do për vete dhe urre për të tjerët atë që urren për vete. Mos u trego i padrejtë me të tjerët, përderisa s’ të pëlqen të të bëjnë padrejtësi. Bëju mirë të tjerëve, meqë pëlqen të të bëjnë mirë. Quaj të keqe për vete atë që gjykon të keqe te të tjerët. Pranoju të tjerëve trajtimin që do të doje të të pranonin. Mos fol për gjëra që nuk i di, edhe në ditsh për to sado pak. Mos u thuaj të tjerëve atë që s’ të pëlqen të ta thonë...”³

³“Nehxhul Belaga”, porosia e imam Aliut për djalin e tij imam Hasanin.

Mësimet islame përqendrohen në çështjen e marrëdhënieve mes njerëzve. Ato nxisin që këto marrëdhënie të jenë të bazuara në dashuri dhe në respektimin e të drejtave mes njerëzve. Mes tyre duhet të mbizotërojë përkrahja, solidariteti, dhembshuria, dashuria. Nuk duhet të ketë urrejtje, armiqësi e smirë mes tyre.

Pa dyshim se, kur sundojnë virtytet, moralet dhe sjelljet e mira, në mesin e njerëzve, do të kemi një shoqëri të shëndoshë.

Porosia e lartpërmendur, që Imam Aliu i jep djalit të tij, Imam Hasanit, është shembull i mrekullueshëm se si duhet të

bashkëpunojnë individët e shoqërisë me njëri-tjetrin. Kjo porosi na mëson:

1- Njeriu duhet t'i dojë e t'u dëshirojë të tjerëve, atë që do dhe e dëshiron për veten e tij.

2- Të urrejë te të tjerët atë që ia urren vetes së tij.

3- Të mos i bëjë padrejtësi askujt, përderisa nuk dëshiron që atij t'i bëhet padrejtësi.

4- T'u bëjë mirë të tjerëve, siç dëshiron t'i bëjnë mirë atij.

5- Ta llogarisë të keqe të të tjerëve atë që e llogarit të keqe për veten e tij.

6- Të jetë i kënaqur me njerëzit, ashtu siç dëshiron që ata të jenë të kënaqur me të.

7- Të mos flasë atë që nuk e di.

8- Të mos thotë ato që nuk dëshiron t'i thuhet atij.

Në ajetin 90 të sures "En Nahl" thuhet: **"Në të vërtetë, Allahu urdhëron drejtësinë, mirësinë dhe ndihmën për të afërmit, si dhe ndalon imoralitetin, veprat e shëmtuara dhe dhunën. Ai ju këshillon, në mënyrë që ju t'ia vini veshin."**

Nëse zbatohen porositë e Krijuesit, padyshim që të drejtat e krijesave janë të ruajtura e të respektuara dhe askush nuk guxon të nëpërkëmbë të drejtat e tjetrit.

Haxhi Shejkh Vullnet Merja

40 HADITHE
RRETH TË DREJTAVE
TË NJERIUT

Hadithi 1

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *"Nuk është prej të dashurve të mi, ai që ia ha (ia merr) me haram (nzw mwnyrw tw ndaluar) pasurinë e besimtarit"*.⁴

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"لَيْسَ يَوْلِي لِي مَنْ أَكَلَ مَالَ مُؤْمِنٍ حَرَامًا."

⁴ "Uesaili Shia", vëll. 12, f. 53.

Hadithi 2

Imam Mehdiu (*Allahu ia shpejtoftë ardhjen!*)
ka thënë: “Askujt nuk i lejohet të hajë pasurinë
e tjetrit, veçse me lejen e tij”.⁵

قال الإمام مهدي ارواحنا فداه:
"لَا يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَتَصَرَّفَ فِي مَالِ غَيْرِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ."

⁵“Biharul Enuar”, vëll. 53, f. 183.

Hadithi 3

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Gjynahu më i madh është ngrënia (marrja) me
pa të drejtë e pasurisë së myslimanit”.⁶

قال الإمام علي (عليه السلام):
"أعظم الخطايا إقتطاعُ مالِ امرئٍ مُسلمٍ بِغيرِ حقِّ."

⁶ "Tuhful Ukuli", f. 217.

Hadithi 4

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Lënda djegëse për zjarrin në Ditën e Kijametit do të çdo koprrac qw nuk i dha të varfëroë nga paratë e tij dhe çdo dijetar që shet fenë për dynjanë.”⁷

قال الإمام علي (عليه السلام):

”وقود النار يوم القيامة كلٌ يخيلُ بِإِلَهِ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَكُلُّ عَالِمٍ بَاعَ الدِّينَ
بِالدُّنْيَا.”

⁷ “Fehres Gurerul Hikemi”, faqe 272.

Hadithi 5

Imam Xha'ferr Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: "Allahu nuk adhurohet me asgjë më të mirë, se sa duke ia dhënë të drejtën besimtarit".⁸

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"ما عُبِدَ اللهُ بِشَيْءٍ أَفْضَلَ مِنْ إِدَاءِ حَقِّ الْمُؤْمِنِ."

⁸ "Biharul Enuar", vëll. 74, f. 242.

Hadithi 6

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë:
"Allahu i Madhëruar i ka bërë të drejtat e
robëve të Tij premisë për të drejtat e Tij".⁹

قال الإمام علي (عليه السلام):
"جَعَلَ اللهُ سُبْحَانَهُ حُقُوقَ عِبَادِهِ مُقَدِّمَةً لِحُقُوقِهِ."

⁹ "Fehresul Gurer", f. 77.

Hadithi 7

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “*Sikur njerëzit të japin të drejtën e pasurisë së tyre, ata do të jetonin në mirësi*”.¹⁰

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"أَوْ أَنَّ النَّاسَ أَدَّوْا حُقُوقَ أَمْوَالِهِمْ لَكَانُوا عَائِشِينَ بِخَيْرٍ."

¹⁰ “Uesaili Shia”, vëll. 6, f. 2.

Hadithi 8

Imam Muhamed Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Pika e parë e gjakut të martirit është falje për gjynahet e tij, me përjashtim të borxhit, sepse shpagimi është shlyerja e borxhit”.¹¹

قال الإمام محمد الباقر (عليه السلام):

“أولُ فطرَةٍ مِنَ الشَّهِيدِ كَفَّارَةٌ لِنُؤُوبِهِ إِلاَّ الدِّينَ فَإِنَّ كَفَّارَتَهُ قَضَاءٌ.”

¹¹ “Uesaili Shia”, vëll. 13, f. 85.

Hadithi 9

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Prania e një farëze guri të marrë në shtëpi,
është garanci e shkatërrimit të saj”.¹²

قال الإمام علي (عليه السلام):

“الحجرُ العَصْبُ في النَّارِ رهنٌ على خَرايها.”

¹² “Nehxhul Belaga”, Fjalimi 232.

Hadithi 10

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
“Jepja hakun punëtorit, para se t’i thahet djersa”.¹³

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم:
"أعطِ الأجيرَ أجرَهُ قبلَ أن يَجِفَّ عَرَفُهُ."

¹³ "Shihabul Akhbar", f. 327.

Hadithi 11

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
"Kush i bën padrejtësi punëtorit në hakun e tij, Allahu do t'ia bëjë të pavlera punët e tij të mira dhe do t'ia privojë atij aromën e Xhenetit".¹⁴

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم):
"مَنْ ظَلَمَ أَجِيرًا أَجْرَهُ أَحْبَبَ اللَّهُ عَمَلَهُ وَحَرَّمَ عَلَيْهِ رِيحَ الْجَنَّةِ".

¹⁴ "Theuabul A'mal", f. 645.

Hadithi 12

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *"Kush ia ha (merr) padrejtësisht pasurinë vëllait të tij në fe dhe nuk ia kthen atë atij, në Ditën e Kiametit do të hajë prush zjarri"*.¹⁵

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):

"مَنْ أَكَلَ مِنْ مَالِ أَخِيهِ ظُلْمًا وَ لَمْ يَرْدْهُ إِلَيْهِ أَكَلَ جَذْوَةً مِنْ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ."

¹⁵ "Uesaili Shia", vëll. 11, f. 642.

Hadithi 13

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë:
“Nuk fajësohet njeriu që e vonon marrjen e të
drejtës së vet, por fajësohet ai njeri që merr atë
që nuk është e tij”.¹⁶

قال الإمام علي (عليه السلام):
"لا يُعَابُ الْمَرْءُ بِتَأْخِيرِ حَقِّهِ إِذَا يُعَابُ مَنْ أَخَذَ مَا لَيْسَ لَهُ."

¹⁶ “Nexhul Belaga”, Fjalimi 157.

Hadithi 14

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
"Kushdo që e merr një tokë padrejtësisht, do të ngarkohet me mbajtjen e dheut të asaj toke në Ditën e Mahsherit (Tubimit)".¹⁷

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم):
"مَنْ أَخَذَ أَرْضاً بِغَيْرِ حَقِّ كَلَّفَ أَنْ يَحْمِلَ ثَرَاهَا إِلَى الْمَحْشَرِ".

¹⁷ "Et Tehdhijb", vëll. 7, f. 131.

Hadithi 15

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: "Nuk është e rregullt (nuk lejohet) blerja e gjësë së vjedhur apo të marrë me forcë, nëse kuptohet (se është e vjedhur apo e marrë me forcë)".¹⁸

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"لا يَصْلِحُ شِرَاءُ السَّرِقَةِ وَالْحَيَاةُ إِذَا عُرِفَتْ."

¹⁸ "Et Tehdhijb", vëll. 7, f. 131.

Hadithi 16

Fatime Zehra (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë:
"Allahu e ka bërë detyrë braktisjen e vjedhjes,
për të vetmin qëllim, që të sigurojë shoqërinë".¹⁹

قالت فاطمة الزهراء (سلام الله عليها):

"جَعَلَ اللهُ تَرْكَ السَّرِقَةِ إِجْبَاباً لِلْعَفَّةِ."

¹⁹ "Biharul Enuar", vëll. 29, f. 223.

Hadithi 17

Imam Xha'ferr Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: "Hajdutët janë tre: ndaluesi i zekatit, ai që merr prikën (mehrin) e grave, duke e konsideruar hallall këtë veprim dhe ai që merr një borxh, me nijetin se nuk do ta shlyejë atë".²⁰

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"السُّرَّاقُ ثَلَاثَةٌ: مَانِعُ الزَّكَاةِ وَ مُسْتَعِجِلُ مَهْرِ النِّسَاءِ، وَ كَذَلِكُ مَنْ اسْتَدَانَ دِينَ
أَوْ لَمْ يَتَوَقَّضْهُ."

²⁰ "El Khisal", vëll. 1, f. 74.

Hadithi 18

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Ktheje amanetin, kur të të besohet dhe mos e akuzo tjetrin, kur ti e quan të besueshëm”.²¹

قال الإمام علي (عليه السلام):
"أَدِّ الْأَمَانَةَ إِذَا اثْتُمِنْتَ وَلَا تَكْفُرْ بِهَا إِذَا اثْتَمَنَتْهُ."

²¹ "Biharul Enuar", vëll. 77, f. 85.

Hadithi 19

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
"Shenjtëria e pasurisë së myslimanit është si shenjtëria e gjakut të tij".²²

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم):

"حُرْمَةُ مَالِ الْمُسْلِمِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ."

²² "Mijzanul Hikmeti", vëll. 2, f. 510.

Hadithi 20

Imam Xha'ferr Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Mirsadi është një prag në Sirat dhe atë nuk e kalon ai njeri që i ka bërë padrejtësi një tjetri”.²³

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"المِرْصَادُ قَنْطَرَةٌ عَلَى الصِّرَاطِ لَا يَجُوزُهَا عَبْدٌ بِمَظْلَمَةٍ عَبْدٍ."

²³ “Biharul Enuar”, vëll. 8, f. 66.

Hadithi 21

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
“Kush e mashtron një mysliman në shitblerje, nuk është prej nesh dhe në Ditën e Kiametit do të tubohet me jehudinjtë, sepse ata janë krijesat më mashtruese për myslimanët”.²⁴

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم):
"مَنْ عَشَّ مُسْلِمًا فِي شِرَاءٍ أَوْ بَيْعٍ فَلَيْسَ مِنَّا وَ يُحْشَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْيَهُودِ لِأَنَّهُمْ أَ
عَشُّ الْحَقِيقَةِ الْمُسْلِمِينَ."

²⁴ "Sefijnetu Nexhati", vëll. 2, f. 318.

Hadithi 22

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Lënda djegëse e zjarrit në Ditën e Kiametit do të jetë çdo koprrac që nuk u jep të varfërve nga pasuria e tij dhe çdo dijetar që e shet fenë për dynjanë”.²⁵

قال الإمام علي (عليه السلام):

“وقودُ النارِ يومَ القيامةِ كُلُّ بَخِيلٍ يَلِيهِ عَلَى الْفُقَرَاءِ وَكُلُّ عَالِمٍ بَاعَ الدِّينَ بِالدُّنْيَا.”

²⁵ “Fehres El Gurer”, f. 272.

Hadithi 23

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Allahu i Lartësuar ka vendosur ushqimin e të
varfërve te pasuria e të pasurve. I varfëri ndien
uri, kur i pasuri nuk jep nga pasuria e tij”.²⁶

قال الإمام علي (عليه السلام):

“لِنَّ اللَّهَ سُبْحَانَهُ قَرَضَ فِي أَمْوَالِ الْأَغْنِيَاءِ أَقْوَاتَ الْفُقَرَاءِ، فَمَا جَاعَ فَقِيرٌ إِلَّا بِمَا
مَنَعَ غَنِيٌّ.”

²⁶ “Nehxhul Belaga”, Fjalimi 320.

Hadithi 24

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Kush i ka bërë padrejtësi dikujt dhe nuk arrin t’ia shlyejë atë (padrejtësinë për shkak të vdekjes), atëherë le t’i kërkojë falje Allahut për atë, sepse kërkimi i faljes do të jetë shlyerje për të”.²⁷

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم):
"مَنْ ظَلَمَ أَحَدًا وَفَاتَهُ فَلَيْسَتْغْفِرَ اللهُ لَهُ فَإِنَّهُ كَفَّارَةٌ لَهُ."

²⁷ "Uesaili Shia": vëll. 16, f. 53.

Hadithi 25

Imam Musa ibn Xha'ferri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Vërtet, prej detyrave më të domosdoshme ndaj vëllait tënd (në fe) është që të mos i fshehësh atij asgjë që i sjell dobi për çështjet e dynjasë dhe të Ahiretit të tij”.²⁸

قال الإمام موسى بن جعفر (عليه السلام):
"لَنْ مِنْ أَوْجِبَ حَقِّي أَخِيكَ أَنْ لَا تَكْتُمَهُ شَيْئاً يَنْفَعُهُ لِأَمْرِ دُنْيَاهُ وَ لِأَمْرِ آخِرَتِهِ."

²⁸ “Biharul Enuar”, vëll. 78, f. 329.

Hadithi 26

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “E drejta e prindit te fëmija është që ky t’i bindet në çdo gjë atij (prindit), veç asaj që është mëkatim ndaj Allahut të Lartësuar”.²⁹

قال الإمام علي (عليه السلام):

”حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَلَدِ أَنْ يُطِيعَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ“

²⁹ “Nehxhul Belaga”, Fjalimi 391.

Hadithi 27

Imam Muhamed Bakiri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: “Kushdo që nuk jep zekat nga pasuria e tij, në Ditën e Kiametit, këtë mosdhënie, Allahu do ta bëjë një gjarpër prej zjarri rreth qafës së tij, i cili kafshon mishin e tij, derisa të përfundojë llogaridhënia”.³⁰

قال الإمام محمد الباقر (عليه السلام):
"ما من عبدٍ منع زكاة ماله شيئاً إلا جعل الله ذلك يوم القيامة ثعباناً من نارٍ طو
قاً في عنقه يهش من لحمه حتى يفرغ من الحساب."

³⁰ "Theuabul A'mal", f. 529.

Hadithi 28

Imam Xha'ferr Sadiku (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: "Gjendja më e vështirë e njerëzve në Ditën e Kiametit do të jetë kur merituesi i të drejtës së një të pestës (khumsit), do të thotë: 'O Zot! Ku shkoi e drejta (khumsi) ime?'"³¹

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"أشدُّ ما يكونُ الناسَ حالاً يومَ القيامةِ إذا قامَ صاحبُ الخمسِ فقال: يا ربِّ
خُمسي.؟"

³¹ "Biharul Enuar", vëll. 93, f. 193.

Hadithi 29

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Kush e ha të drejtën e besimtarit, Allahu do ta lejë të qëndrojë pesëqind vjet në këmbë, derisa djersët e tij do të rrjedhin luginave dhe më pas do urdhërojë që ai të futet në zjarr”.³²

٢٩- قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"مَنْ حَبَسَ حَقَّ الْمُؤْمِنِ، أَقَامَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَمْسِمِائَةَ عَامٍ عَلَى رِجْلَيْهِ حَتَّى يَسِيلَ مِنْ عَرَقِهَا وَدَيْتُهُ... ثُمَّ يُؤَمَّرُ بِهِ إِلَى النَّارِ."

³² "Theuabul A'mal", f. 545.

Hadithi 30

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Vwrtet, tek Allahu nuk ngjitet lutja e atij personi, që në barkun e tij fut haram apo i ka bërë padrejtësi ndonjë njeriu tjetër”.³³

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):
"لَنْ يَلْقَى اللَّهَ لَمْ يَرْفَعْ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ فِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ."
خَلْقِهِ".

³³ “Biharul Enuar”, vëll. 93, f. 321.

Hadithi 31

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
"Mos ia humb të drejtën vëllait, duke keqpërdorur afërsinë tënde, sepse s' do të jetë më vëllai yt, nëse ia humb atij të drejtën e vet".³⁴

ال إمام علي (عليه السلام):
"لَا تُضَيِّعَنَّ حَقَّ أَخِيكَ إِتْكَالاً عَلَى مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكَ بِأَخٍ مَنْ
أَضَعْتَ حَقَّهُ."

³⁴ "Nehxhul Belaga", Letra 31.

Hadithi 31

Imam Muhamed Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Kush dëshiron që Allahu ta mbrojë prej flakëve (nefehateve) të Xhehenemit, atëherë le t’ia shtyjë borxhin të pamundurit ose t’i falë atij diçka nga e drejta e vet”.³⁵

قال الإمام محمد الباقر (عليه السلام):

”مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَقِيَهُ اللَّهُ مِنْ نَفَّاحَاتِ جَهَنَّمَ فَلْيَنْظُرْ مُعْسِراً أَوْ لِيَدْعُ لَهُ مِنْ حَقِّهِ.“

³⁵ “Uesaili Shia”, vëll. 13, f. 114.

Hadithi 32

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Ashtu siç nuk të lejohet ty të zvarritësh shlyerjen e borxhit, kur ke mundësi ta shlyesh, ashtu nuk të lejohet që ta shtrëngosh atë (borxhliun për të shlyer borxhin), kur e di se ai është në vështirësi (ekonomike)”.³⁶

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم):
”كما لا يحلُّ لِعَرْمِيكَ أَنْ يُمِطَّلَكَ وَ هُوَ مُوسِرٌ فَكَذَلِكَ لَا يَحِلُّ لَكَ أَنْ تُعْسِرَهُ إِذَا
عَلِمْتَ أَنَّهُ مُعْسِرٌ.“

³⁶ “Uesaili Shia”, vëll. 13, f. 113.

Hadithi 34

Imam Xha'ferr Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Nëse dikush prej jush dëshiron t'i përgjigjet lutja, atëherë të ardhurat e tij të jenë të lejueshme (hallall) dhe të largohet nga bërja padrejtësi njerëzve”.³⁷

قال الإمام جعفر الصادق (عليه السلام):

”إذا أراد أحدكم أن يستجاب له فليطيب كسبه و ليخرج من مظالم الناس.“

³⁷ “Biharul Enuar”, vëll. 93, f. 321.

Hadithi 35

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
"Nuk ka mirësi në atë shoqëri e miqësi që nuk e mendon të drejtën tënde, ashtu siç e mendon ti të drejtën e tij".³⁸

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم):
"لَا خَيْرَ فِي صُحْبَةِ مَنْ لَا يَرَى لَكَ مِنَ الْحَقِّ مِثْلَ الَّذِي تَرَى لَهُ."

³⁸ "Meuaidh Adedijeh", f. 14.

Hadithi 36

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Shlyerja e të drejtave të vëllezërve (në fe) është
vepra më fisnike e të devotshmëve. Ajo i sjell atij
dashurinë e engjëjve të afërt (te Allahu) dhe
mallin për hyritë e Xhenetit”.³⁹

قال الإمام علي (عليه السلام):
"قضاء حقوق الاخوان أشرف أعمال المتقين، يستجلب مودة الملائكة المقربين
و شوق الحور العين."

³⁹ "Biharul Enuar", vëll. 74, f. 229.

Hadithi 37

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë:
“Kini kujdes nga borxhi, sepse ai është shqetësim natën dhe poshtërim ditën”.⁴⁰

قال رسول الله (صلى الله عليه و آله و سلم):
"أَيُّكُمْ وَالذَّيْنِ، فَإِنَّهُمْ بِاللَّيْلِ وَ ذُلٌّ بِالنَّهَارِ".

⁴⁰ “Biharul Enuar”, vëll. 103, f. 141.

Hadithi 38

Imam Hasan Askeriu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Më i njohuri për të drejtat e vëllezërve të tij dhe më i interesuari në kryerjen e tyre (të drejtave), ka pozitë madhe (më të lartë) te Allahu”.⁴¹

قال الإمام العسكري (عليه السلام):
"أعرف الناس بحق إخوانه وأشدّهم قضاء لها أعظمهم عند الله شأنًا."

⁴¹ "El Ihtixhaxh", vëll. 2, f. 517, hadithi 340.

Hadithi 39

Imam Zejnul Abidijn (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “Për sa i përket të drejtës që ka vëllai yt mbi ty, mëso se ai është dora jote që shtrihet drejt teje; është shpina jote, ku ti mbështetesh; është krenaria jote me të cilën forcohesh. Por, mos e bëj atë armë për të ngritur krye ndaj urdhrave të Allahut; mos e bëj atë mjet për padrejtësi në të drejtën e Allahut. Ndhimoje gjithmonë atë, sidomos kundër armikut të tij. Bëhu mur ndërmjet tij e shejtanit. Kryeje detyrën që ke, duke e këshilluar atë dhe për hir të Allahut, dili para dhe prite, nëse ai është

drejtuar për te Zoti i tij. Nëse ai u përgjigjet detyrimeve, duhet t'i kryejë ato në mënyrën më të mirë. Për të gjitha këto, Allahu do të të lartësojë dhe do të të nderojë".⁴²

قال الإمام زين العابدين (عليه السلام):

" وَأَمَّا حَقُّ أَخِيكَ فَتَعَلَّمْ أَنَّهُ يَدُوكَ الَّتِي تَبْسُطُهَا وَظَهْرَكَ الَّتِي تَلْتَجِئُ إِلَيْهِ - وَ عِرْكَ الَّتِي تَعْتَمِدُ عَلَيْهِ وَ قُوَّتِكَ الَّتِي تُصَلُّ بِهَا فَلَا تَتَّخِذْهُ سِلَاحًا عَلَى مَعْصِيَةِ اللَّهِ وَ لَا عُدَّةً لِلظُّلْمِ بِحَقِّ اللَّهِ وَ لَا تَدْعُ ضَرْبَهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ مَعُونَتَهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَ الْحَوْلَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ شَيْطَانِيهِ وَ تَأْدِيبَةَ التَّصِيحَةِ إِلَيْهِ وَ الْإِقْبَالَ عَلَيْهِ فِي اللَّهِ فَإِنْ انْقَادَ لِرَبِّهِ وَ أَحْسَنَ الْإِجَابَةَ لَهُ وَ إِلَّا فَلْيَكُنْ اللَّهُ أَمْرَ عِنْدَكَ وَ أَكْرَمَ عَلَيْكَ مِنْهُ."

⁴² "El Khisalu", vëll. 2, f. 568.

Hadithi 40

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i All'lahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Myslimani ka tridhjetë të drejta të vëllai i tij. Nuk mund të çlirohet prej tyre, përveçse duke i zbatuar ato, apo të falet për moszbatimin e tyre. Ai ia fal gabimin atij. Ia respekton atij veçorinë. E mbron atë. E viziton, kur sëmuret. E përcjell xhenazen e të afërmit të tij. I përgjigjet thirrjes së tij, e pranon dhuratën e tij. Mban lidhje me të. E falënderon për të mirën që i bën. E ndihmon atë me sa të mundet. E merr në mbrojtje gruan e tij, sa herë nevojitet.*

E zgjidh hallin e tij. Ia fal atë që i ka dhënë, nëse mundet. I thotë 'erhamukell'llah', kur teshtin. E udhëzon, kur e sheh të humbur. I kthen selamin. I thotë fjalë të mira. Sillet mirë me kafshën e tij. E beson, kur betohet. Mban miqësi me miqtë e tij. Nuk armiqësohet me të. E ndihmon, kur u bën njerëzve padrejtësi, duke e ndaluar atë prej padrejtësisë së tij, sikurse e ndihmon, kur të tjerët i bëjnë padrejtësi, duke e ndaluar padrejtësinë e tyre të bjerë mbi të dhe duke e ndihmuar t'u kthejë hakun. Nuk e dorëzon atë tek armiku i tij. Nuk e poshtëron. Ia dëshiron atij të gjitha të mirat që dëshiron për veten. Urren t'i ndodhë atij ndonjë e keqe, që nuk dëshiron t'i ndodhë vetes."⁴³

⁴³ "Biharul Anuar", vëll. 74, f. 236.

قال رسول الله (صلى الله عليه وآله وسلم:

" للمسلم على أخيه ثلاثون حقاً، لا براءة له منها إلا بالأداء أو العفو! يغفر زلته، ويرحم عبرته، ويستتر عورته، ويقبل عثرته، ويقبل معذرتة، ويرد غيبته، ويديم نصيحته، ويحفظ خلته، ويرعى ذمته، ويعود مرضه، ويشهد ميتته، ويحجب دعوته، ويقبل هديته، ويكافئ صلته، ويشكر نعمته، ويحسن نصرتة، ويحفظ حليلته، ويقضي حاجته، ويشفع مسألته، ويسمى عطسته، ويرشد ضالته، ويرد سلامه، ويطيب كلامه، وير أنعامه، ويصدق أقسامه، ويوالي وليه، ولا يعاديه، وينصره ظالماً ومظلوماً، فأما نصرتة ظالماً فيرده عن ظلمه، وأما نصرتة مظلوماً فيعينه على أخذ حقه، ولا يسلمه، ولا يخذله، ويجب له من الخير ما يجب لنفسه، ويكره له من الشر ما يكره لنفسه."

اسم الكتاب: اربعون حديثا في حقوق الإنسان

ترجمة الأحاديث: الشيخ ولنت (عباس) مريا

التصحيح الادبي: يريدا كولا

التصحيح اللغوي: ويولسا كاراي

الإخراج النهائي و الغلاف: صبريه فزا

الناشر: جمعيت نسيم

تيرانا: 2023